

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. An liceat privato homini occidere gladio, veneno, prodicione, insidiis,
aliove quovis modo Regem tyrannicæ dominantem? Ex p.5. tr. 4. r. 21.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

4. Tum secundo, quia potuit iste minari ex iracundia, minae autem, quibus aliquis ita feruens, & iracundia impulsus usus est, attendendae non sunt, l. 1. ubi Angel. C. si quis imper. maled. facit l. ob hac verba ff. de his, qui no. infam. traditur in l. quod calore ff. de regul. iur. in c. si quis iratus §. notandum 2. q. 3. Paris. conf. 54. m. 32. vol. 4.

5. Tum tertio, quia esto quod adimpleat promissum, nihilominus viri graues, regulariter loquendo, non praestant fidem detractoribus, maxime de personis Ecclesiasticis detractoribus, sed potius cordate, & mature animaduertunt eos sepe decipi, & decipere, inuidia & passione agi, rem exaggerare, & ex multa elephanthem fingere, ac propterea timent illud Ecclesiast. 19. Qui credit cito, leuis corde est, & minorabitur, id est erit modicus mente, vt ait Arabicus, vt amens, vt vertit Syrus. Non ergo propter vanum istum timorem de contrahenda infamia apud graues viros licere poterit Religioso occidere sic minantem.

6. Praeterea quarto, quia esto quod illi credant detractori; adhuc supersunt multa media ad tollendam hanc ignominiam; afferendo videlicet dixisse falsum, constare oppositum, esse maledicum, &c. non ergo ad tollendam illam suppetit vnicum solum medium, scilicet mors calumniatoris, quae alioquin est malum irremediabile, & priuatio maioris boni, quam ignominia ipsa. Ad quod etiam quidam defuit doctrina Suarez, in tom. de fide, spe & charitate disputat. 13. de bello sect. vl. numer. 5. ubi inquit, quod calumnia, quae timetur inferenda Religioso non debet propullari tam violenta, & truculenta vi, qualis est officio suspecti calumniatoris, sed veritatis manifestatione.

7. Et haec omnia docet Lezana contra Amicum, & per consequens contra Caramuelem, qui etiam videat Paqualigum in quast. can. cent. 1. quast. 32. & in Decisionibus moral. decis. 441. in quibus locis sententiam à docto Caramuele defensam, impugnat, sed quia de tali quaestione habemus Oraculum sacrae Congregationis, non est amplius de illa dubitandum.

RESOL. XV.

An liceat priuato homini occidere gladio, veneno, proditorie, insidiis, aliove quouis modo Regem tyrannice dominantem: Ex p. 5. tit. 4. Ref. 2. 1.

§. 1. Dicunt aliqui primo, non licere priuata auctoritate occidere tyrannum, qui est legitimus dominus, & contrarium dicere est haereticum, vt probat Castro lib. 4. de Heresibus, ver. Tyrannus, & definitum est in Concilio Constantiensi sess. 15. Dicunt secundo, Tyrannus qui vi, vel fraude regnum inuasit, potest priuata auctoritate occidi, seruatis tamen duabus conditionibus. Prima est, si aliter non possit Respublica liberari à tyrannide. Secunda, si non timeantur maiora damna. Ratio est, quia talis non est verus Princeps & dominus subditorum, sed hostis. At hostem licet occidere tempore belli, ergo & Tyrannum. Consequentia patet, quia talis tyrannus gerit quasi continuum bellum cum Regno, vel Republica. Ita Henricus Strouersdoff. de Iustitia, & iur. in 2. 2. D. Thom. 9. 64. artic. 3. q. 3. Caietanus in 2. 2. q. 64. artic. 3. Salonius ibid. contron. 1. Sotus de Iustit. lib. 5. o. 1. artic. 3. Malderus 2. 2. D. Thom. rr. 3. c. 1. dub. 4. Lessius de Iustit. lib. 2. c. 9. dub. 4. n. 7. Molina com. 4. tract. 3. disp. 6. num. 2. & ante omnes D. Thom. in 2. sent. disp. vl. q. 2. artic. 2. in corp. & ad 3. & lib. 2. de regim. Principum, c. 6. Couarruuias in lib. 4. Decret. de matrim. part. 2. c. 3. §. 4. num. 6. & alij communiter.

Tom. VIII.

2. Sed his non obstantibus mihi placet sententia Filiucij tom. 2. tract. 18. cap. 1. numer. 14. vbi docet, quod si praedicta sententia intelligatur pro eo tempore, quo tyrannus aliquis inuaderet alienum regnum, & in ipso actu inuasionis, sic videtur opinio satis probabilis, nec vlli Principi praedictum asserens, supponi enim deberet contra eiusmodi tyrannum subditos regni quod inuaditur, iure posse bellum agere, & se defendere ab iniusta inuasionis, & cum Expeditione via soleat esse de medio tollere ducem aduersarij exercitus, si haec executioni demandetur, non apparet in quo redargui possit. Si verò etiam extendatur ad eundem tyrannum qui inuaserit regnum, & retineat qualemcumque possessionem Principatus & administrationem, sic dubia & suspecta mihi est, & nemini iure consulenda, tum quia nullus delicti à possessione debet, nisi prius audiatur, & iudicetur, tum quia euidenti patenti sceleris, quamuis accusationem & probationem non requirat, exigit tamen sententiam declaratiuam, ex glol. in c. euidentia de accus. Tum denique, quia priuato cuiusque iudicio tam grauis res minimè concedenda est, sed publicum iudicium postulat, & tanquam vltimum remedium adhibendum, cum alia non profuerint. Et haec omnia Filiucius loco citato, quae ante ipsum docuerunt Azorius tom. 2. lib. 11. c. 5. q. 10. & videtur etiam docere Syluius in 2. 2. D. Thom. 9. 64. artic. 3. concl. 2. vbi tunc ait, licitum esse occidere tyrannum, quando nullum habens ius ad Regnum illud per vim inuadit, seu occupat, loquitur igitur in ipso actu inuasionis, in quo etiam Filiucius & Azorius concedunt licere tyrannum interficere.

RESOL. XVI.

An in aliquo casu teneatur inuasus occidere aggressorem, & sub poena peccati mortalis se defendere? Ex p. 5. tract. 4. Ref. 14.

§. 1. Suprà satis visum est inuasum posse licite occidere aggressorem, nunc videndum est an aliquando teneatur. Et quidem Sotus de iust. lib. 5. q. 1. art. 8. Syluius in 2. 2. D. Thom. 9. 64. a. 7. quæritur 1. Aragon. in 2. 2. D. Thom. 9. 64. a. 7. & alij asserunt, posse contingere casum vt teneatur inuasus sub poena peccati mortalis se defendere; vt si Princeps, aut quauis alia persona Reipublicae perquam commoda ab impio aliquo & scelerato impeteretur, tunc enim prodigalitas esset vitæ suae, non se iniuria, laceffitum defendere.

2. Sed hanc opinionem nouitatis fundatam esse docet Petr. Binsfeldius de iniurijs & damno dato, c. 1. quast. 5. conclus. 7. & inuehitur contra Sotum, quia cum Scriptura hortetur nos ad ponendam vitam etiam pro inimicis, non distinguit de persona publica & priuata.

3. Verùm Soti sententiam ego puto cum Molina de iust. tom. 4. rr. 3. disp. 14. n. 2. probabilissimam esse. Dico igitur quod quando aggressus persona esset, cuius vita multum Reipublicae vel in spiritualibus, vel in temporalibus referret, teneretur sub reatu culpae lethalis interficere aggressorem si posset, vt vitam suam conseruaret. Probatur, quoniam igitur de communi maximo bono, in cuius praedictum non potest sine culpa lethali non conseruare suam vitam medio illo illicito, neque ad id censenda est facta ei facultas à Deo, cuius quod dominium est vita ipsius, nihil impediende damno inuasoris in quod sua culpa incidit. Idem videtur esse si ex eius morte sequeretur maximum detrimentum familiae, vt vxori ac filiis, quos alere teneretur, quamuis enim cedere possit iuri suo, permitiendo, se ab aggressore interfici, ne aggressor damnum mortis temporalis & aeternae incurreret, non tamen posset cedere iuri suorum, quibus vita ipsius est necessaria, & quibus ali-

I 2 menta